

Klumme af

**HELMUTH
NYBORG**

PROFESSOR EMERITUS I
BØRNE- OG
UDVIKLINGSPSYKOLOGI, DR.
PHIL. OG FORFATTER

Klumme: Brune vikinger: En tidstypisk genetisk historierevision?

20. december 2020 [Helmuth Nyborg](#) [Klummer](#)

Klummer på 24NYT er udelukkende udtryk for skribentens mening. 24NYT er ikke nødvendigvis enig med skribenten.

Var vikingerne hvide med blå øjne og lyst hår, eller overvejende brune sydeuropæere? En nylig DNA-undersøgelse hævder det sidste. Er det hæderlig videnskab eller blot en lokal aflægger af globale forsøg på at devaluere hvide folks historie?

Mange, måske især nordiske folkeslag, har længe levet i stolt forvisning om, at Vikingerne var høje, hvide, djærve folk med blå øjne og langt blondt hår. Nogen var måske brutale og røvede kirkesølv og voldtog nonner, men de fleste sejlede vidt omkring i elegante vikingeskibe, bosatte sig i fremmede lande, giftede sig med de lokale, og overtog styret flere steder. Det ved vi bl.a. fra arkæologiske, antropologiske, og sprogstudier.

Men dette selvforherligende billede af hvide er grundlæggende falsk, ifølge en nylig [artikel](#) i det ansete fagtidsskrift "Nature" med titlen: "Population genomics of the Viking world". Den bryder radikalt med den gængse opfattelse og vækker international opsigt.

På St. John's College Press Release afdelingens hjemmeside (16. september 2020) finder vi et [interview](#) med forskergruppen bag de seks års arbejde med DNA-gen sekventering af 442

vikingskeletter. Gruppen blev ledet af den danske professor Eske Willerslev, der både er Fellow af St John's College, tilknyttet Department of Zoology, University of Cambridge, og direktør for Lundbeck Foundation GeoGenetics Centre ved Københavns Universitet.

Interviewet er især interessant ved den specielle vinkling af resultaterne. Således bruger en af medforfatterne, professor Martin Sikora fra Københavns Universitet, plads i det korte interview til at fremhæve, at genanalyserne viser helt utvetydigt, at mange såkaldte vikinger har høje niveauer af ikke-skandinavisk herkomst (Ancestry) og at der var et løbende gen-flow i tiden på tværs af hele Europa (min oversættelse fra engelsk både her og i det følgende).

En anden medforfatter, professor Søren Sindbæk fra Moesgård Museum ved Aarhus, fremhæver også, at det var brune "vikinger" af blandet skandinavisk og ikke-skandinavisk genetisk herkomst, der eksporterede den tids nye ideer, teknologier, sprog, forestillinger, praksisser og socio-politiske strukturer til andre lande. Vikingeidentiteten var bestemt ikke begrænset til genetiske skandinaver, forsikrer Sindbæk. Ja, hele ideen om, at vikinger var blonde, anfægtes også af, at det keltisk talende Pict folk, der levede i det nordlige Scotland, var blevet kategoriseret som vikinger uden genetisk at have blandet sig med skandinaver.

Professor Willerslev er så overbevist om, at vikingeidentiteten genetisk set var domineret af brune mennesker med mørke øjne og hår, at han demonstrerede det billedligt ved at lade sig fotografere ind i en vikingeskibsfotomontage af den kendte og aktuelle kunstner, Jim Lyngvil. På billedet fremtræder Willerslev som en knælende, lænket, blond træl med ydmygt bøjet hoved og lukkede øjne. Over ham står en knejsende brun viking, der selvsikkert stirrer direkte ind i kameraet – i form af et fotografi af artiklens førsteforfatter, armenske Ashot Margaryan. Symbolikken er til at forstå: Vikinger var mestendels brune.

Nu skal historiebøger om vikinger skrives helt om, fastslår professor Willerslev. De fleste vikingerne havde brun hud og mørke øjne og hår og deres "fremmede" gener, viser at de måtte være kommet fra Asien og Sydeuropa allerede FØR vikingetiden blomstrede op. Ingen før os kunne have forudsagt, at disse signifikante gene-flows ind i Skandinavien skete både før og under vikingetiden", mener Willerslev

Denne særlige vinkling af genresultaterne har imidlertid fået et bittert efterspil. Journalist Marta Sørensen fra Weekendavisen (4. december 2020), har interviewet to af artiklens norske medforfatterne, historikeren Sturla Ellingsvåg og emeritus anatomiprofessor Per Holck, der begge kritiserer undersøgelsen. I en [video](#) på YouTube-kanalen "Survive The Jive" fortæller Ellingsvåg bl.a., at det er afgørende kritisk, at indsamlingen af det genetiske skeletmateriale ikke var repræsentativt for hvide nordiske vikinger. Nogle skeletdele kom fra bønder, fiskere, og slaver fra områder i Nordnorge, men der var ingen skeletter fra nogen af de steder, hvor oprindelige norske vikinger må antages at have boet (fx Viken i Sydnorge og langs kysten i sydlige Trøndelag). Andre skeletter var fra bl.a. Grønland, Ukraine, England, Skandinavien, Polen, og Rusland. Den oplysning, at DNA fra Sydeuropa er kommet ind i Skandinavien, betyder heller ikke nødvendigvis, at vikingerne var sydeuropæere, tilføjer Ellingsvåg.

Kritikken fik Willerslev til omgående at afbryde samarbejdet med Ellingsvåg og her tog sagen en ny drejning. I en mail, som Ellingsvåg har offentliggjort, klager Willerslev bl.a. over, at Ellingsvåg kritiserer ham på førnævnte YouTube kanal, som forbindes med *white supremacists*, altså med

personer, der hævder den hvide races overlegenhed. ”Vi ønsker ikke at blive associeret med sådanne miljøer og ønsker heller ikke, at centeret bliver associeret med den slags.”, siger Willerslev.

For det første er der her tale om udokumenteret skyld ved association. For det andet har både redaktøren af YouTube kanalen, Tom Rowsell, og Ellingsvåg benægtet forbindelsen. For det tredje var Willerslevs første reaktion på den alvorlige kritik af tvivlsom vikingegenrepræsentativitet: Man må jo nøjes med det skeletudvalg, man nu engang har. For det fjerde er Danmark den dag i dag genetisk set **overraskende homogent**, hvilket ikke skulle være tilfældet.

Tilbage står, at Willerslev gruppen bruger en ikke-repræsentativ genundersøgelse til at revidere eller dekonstruere hvide vikingers historie, omskrive vikingebilledkunsten, og fordømme kritikere.

Der må derfor ligge noget dybere bag Willerslevs og andres dekonstruktion af hviders rolle i historien. En forklaring kan findes i deres tidligere heftige kritik af **Kold Vinter teori**, der kort fortalt siger, at jo længere præhistoriske sorte afrikanske migranter nåede op nordpå til stadig koldere økozoner, desto barskere blev den evolutionære selektion. De nordligste migranter overlevede kun via stadig hvidere hud, en 100cm³ større hjerne, en 30 points højere IQ, og mere altruisme end deres sorte forfædre. Det er disse **veldokumenterede raceforskelle**, der får Willerslev og andre evolutionsbiologer op i **det røde felt** og tale om **racisme**, misbrug af naturvidenskab, **videnskabelig uredelighed**, og **fupforskning**.

Befolkningsforskelle må under ingen omstændigheder bruges politisk, siger de. Hvorfor ikke? *Dengang*, fordi: ” **Hvis vi påskønner vort humane og stærke samfund, er det netop som resultat af årtusinders biologiske og kulturelle smeltedigel af påvirkninger fra hele verden**”. Nu, fordi genetisk brune vikinger er hvide overlegne. Begge argumenter er svage. En **historiometrisk undersøgelse** viser, at den højeste form for eksport af civilisation er eksklusiv hvid, mandlig, og Europæisk. Anden forskning viser, at **hudfarve, hjernestørrelse, og IQ** korrelerer meget tæt med migreret afstand fra Ækvator, målt i længdegrader.

Dermed falder Willerslev-sympatisørernes politisk-moralsk begrundede motiver og empirisk svage forsøg på at lave hvide nordiske vikingerne om til brune sydeuropæere til jorden og muterer til et overlagt forsøg på historierevision, der ligger i forlængelse af tidens omfattende globale bestræbelser på at rive statuer af hvide forbilleder ned, at øge antallet af farvedes indlæg i universitetspensa og forskning, at udskamme hvide for en skændig fortid (som nok ikke er værre end de fleste andres), og af Black Lives Matter bevægelsens angreb.

Det nye er, at Willerslev-gruppen nu trækker sin ikke-repræsentative genetiske undersøgelse ind i revisionen af hviders forhistorie. Det bør ikke stå uimodsagt.

HELMUTH NYBORG

Autoriseret psykolog og professor emeritus i børne- og udviklingspsykologi, Dr. Phil., samt forfatter og/eller redaktør af en del bøger, 100+ fagartikler og kapitler i internationale peer-reviewede tidsskrifter og bøger. Nyborg er skriver om psykometrisk intelligens, evolutionens og genetikkens betydning for adfærden, og demografi med særlig vægt på indvandringens betydning for dansk demokrati og velfærd.